

Пропозиції
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо порушення окремих вимог або невиконання заходів
правового режиму воєнного стану»
(реєстр. № 8096 від 04.10.2022 р.)*

Законопроект розроблено з метою встановлення адміністративної відповідальності за порушення комендантської години та спеціального режиму світломаскування, а також запровадження кримінальної відповідальності за умисне порушення спеціального режиму світломаскування під час дії воєнного стану, що призвело до загибелі людей або інших тяжких наслідків.

Визнаючи необхідність удосконалення правових підстав адміністративної та кримінальної відповідальності за правопорушення, вчинені в умовах воєнного стану, вважаємо за доцільне зазначити таке.

1. Пунктами 5 і 6 статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» передбачено законодавчу можливість запровадження таких заходів правового режиму воєнного стану: комендантської години, спеціального режиму світломаскування та особливого режиму руху транспортних засобів. Конституція України не забороняє обмежувати окремі конституційні права і свободи громадян, зокрема щодо свободи пересування в умовах надзвичайного або воєнного стану. З огляду на це пропонувані зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) забезпечать додержання громадянами обмежень режиму воєнного стану. При цьому варто зауважити, що в умовах воєнного стану має існувати системний правоохоронний механізм забезпечення неухильного дотримання і виконання вимог, передбачених Законом України «Про правовий режим воєнного стану», аби державна політика в цій сфері відповідала принципам належного урядування, передбачуваності та ефективності.

У зв'язку із пропонуваними змінами до КУпАП в частині розширення юрисдикційних повноважень органу Національної поліції щодо забезпечення додержання вимог комендантської години, пропонується уточнити, що такі повноваження орган Національної поліції реалізує саме під час дії режиму воєнного стану (статті 262–263 КУпАП).

2. Викликає сумнів доцільність пропозиції про доповнення Кримінального кодексу України (далі – КК) новою статтею 113-1 («Умисне порушення спеціального режиму світломаскування під час дії воєнного стану, що призвело до загибелі людей або інших тяжких наслідків»).

Запровадження нових підстав кримінальної відповідальності має здійснюватися з обов'язковим дотриманням принципу економії кримінальної репресії, що передбачає віднесення до числа злочинних лише тих діянь, із якими необхідно боротися виключно кримінально-правовими засобами. Тобто ступінь суспільної небезпеки цих діянь має бути настільки високим, що застосування інших заходів правового впливу буде малоефективним або безрезультатним.

Покладання в основу криміналізації правового суб'єктивізму може призвести до безпідставного притягнення особи до кримінальної відповідальності за діяння, яке об'єктивно не є суспільно небезпечним, а отже не відповідає загальним ознакам кримінального правопорушення, які сформульовані у статті 11 КК України.

Відповідно до Порядку здійснення заходів під час запровадження комендантської години та встановлення спеціального режиму світломаскування в окремих місцевостях, де введено воєнний стан, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08.07.2020 р. № 573, світломаскування – це приховування від спостереження повітряним і наземним противником світлових демаскувальних ознак діяльності військ, військових об'єктів, а також населених пунктів, об'єктів економіки та державного управління.

Отже, умисне порушення режиму світломаскування (тобто умисне світлове демаскування діяльності військ, військових об'єктів, населених пунктів, об'єктів економіки та державного управління), зокрема й таке, що призвело до загибелі людей, містить ознаки діянь, за вчинення яких передбачено відповідальність частиною 2 статті 111, частиною 2 статті 113 КК України.

3. Задля забезпечення комплексного підходу до вдосконалення підстав адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення окремих вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану та з огляду на тотожність предмету правового регулювання поданий законопроект доцільно розглядати одночасно із законопроектами: «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення встановлених обмежень в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7356 від 09.05.2022 р.); «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запровадження адміністративної відповідальності за порушення комендантської години в умовах дії воєнного стану» (реєстр. № 7553 від 12.07.2022 р.).

4. Відповідно до частини 3 статті 91 Регламенту Верховної Ради України законопроект потребує фінансово-економічного обґрунтування, оскільки його реалізація впливає на дохідну частину державного бюджету.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.

**Додаток до Пропозицій до законопроекту
реєстр. № 8096 від 04.10.2022 р.**

№	Редакція, подана суб'єктом права законодавчої ініціативи	Пропонована редакція з урахуванням зауважень і пропозицій, викладених в описовій частині	Обґрунтування пропонованих змін
1.	<p>Кодекс України про адміністративні правопорушення</p> <p>Стаття 262. Органи (посадові особи), правомочні здійснювати адміністративне затримання</p> <p>Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може провадитися лише органами (посадовими особами), уповноваженими на те законами України.</p> <p>Адміністративне затримання провадиться:</p> <p>1) органами внутрішніх справ (Національною поліцією) – при вчиненні дрібного хуліганства, вчиненні домашнього насильства, ... порушенні законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, при порушенні комендантської години, при прояві неповаги до суду, ... а також в інших випадках, прямо передбачених законами України;</p> <p>Стаття 263. Строки адміністративного затримання</p> <p>Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як три години. Осіб, які незаконно перетнули або зробили спробу незаконно перетнути державний кордон України, порушили порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України або до району проведення антитерористичної операції чи виїзду з них, порушили комендантську годину, порушили прикордонний режим, ... може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для</p>	<p>Кодекс України про адміністративні правопорушення</p> <p>Стаття 262. Органи (посадові особи), правомочні здійснювати адміністративне затримання</p> <p>Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може провадитися лише органами (посадовими особами), уповноваженими на те законами України.</p> <p>Адміністративне затримання провадиться:</p> <p>1) органами внутрішніх справ (Національною поліцією) – при вчиненні дрібного хуліганства, вчиненні домашнього насильства, ... порушенні законодавства про оборону, мобілізаційну підготовку та мобілізацію, при порушенні комендантської години під час дії режиму воєнного стану, при прояві неповаги до суду, ... а також в інших випадках, прямо передбачених законами України;</p> <p>Стаття 263. Строки адміністративного затримання</p> <p>Адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більш як три години. Осіб, які незаконно перетнули або зробили спробу незаконно перетнути державний кордон України, порушили порядок в'їзду на тимчасово окуповану територію України або до району проведення антитерористичної операції чи виїзду з них, порушили комендантську годину під час дії режиму воєнного стану, порушили прикордонний режим, ... може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в</p>	<p>Уточнення підстав затримання органами Національної поліції осіб, які порушили умови комендантської години саме під час дії режиму воєнного стану</p>

	встановлення особи та/або з'ясування обставин правопорушення – до трьох діб.	необхідних випадках для встановлення особи та/або з'ясування обставин правопорушення – до трьох діб.	
--	--	--	--